

Telemark
fylkeskommune

Kontrollutvalets årsmelding 2018

Telemark

Agder og Telemark
Kontrollutvalgsekretariat IKS

1. INNLEIING

Årsmelding for Telemark kontrollutval for 2018 skal gje eit bilete av utvalet si formelle rolle, forholdet til revisjonen og sekretariatet og dei viktigaste sakene som er handsama i året som har gått. I høve kommunelova er kontrollutvalet det einaste politiske utvalet ein kommune er pålagt å ha, utanom formannskapet.

Kontrollutvalet si hovudoppgåve er å føre tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltninga på vegne av kommunestyret, og sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Utvalet gjev kvart år ei uttale til kommunerekneskapen. I tråd med forskrift for kontrollutval, skal utvalet rapportere resultatet av dei forvaltningsrevisjonsprosjekta og selskapskontrollane som vert gjennomført årleg. Kontrollutvalet rapporterar direkte til fylkestinget.

2. SAMANSETNAD AV KONTROLLUTVALET

Alle fylkeskommunar er pliktige til å velje eit kontrollutval på det konstituerande fylkestingsmøtet etter kvart fylkesval. Fylkestinget kan velje nye medlemmer til kontrollutvalet i løpet av valperioden, men då må heile utvalet formelt veljast på nytt. Reglar for val av medlemmar til kontrollutvalet er nedfelt i ei eiga forskrift. Det er strenge avgrensingar for kven som er valbare til utvalet, mellom anna kan ein ikkje vere tilsett i fylkeskommunen.

Telemark kontrollutval har for perioden 2015 – 2019 denne samansetnaden:

Medlemmer		Varamedlemmer
Leiar	Per Lykke (H)	Vara H
Nestleiar	Einfrid Halvorsen (Ap)	Inger-Lise Wiersdalen
Medlem	Leif Refsdal (KrF)	Erik Søndagård
Medlem	Tor Erik Baksås (Sp)	
Medlem	Karianne Hansen (FrP)	Vara Ap
		Bjarne Bakken
		Ruth Ryste
		Vara FrP
		Jon Pieter Flølo
		Nelly Olsen

	Adrian Ness Løvsjø
	Vara KrF
	Kristian Espeland
	Vara Sp
	Per Simon Slettebø
	Rønnaug Woxen Toen
	Tone Sofie Dale Solvang

Kommunelova krev at minst eitt av medlemmane skal veljast blant fylkestinget sine medlemmar. Departementet har tolka dette slik at dette gjeld val ved fylkestinget si konstituering. Leiar Per Lykke er fast medlem av fylkestinget.

3. RAMMER FOR KONTROLLUTVALGETS ARBEID

Etter Kommunelova § 77 er fylkestinget pålagt å opprette eit eige kontrollutval som skal stå for løypande tilsyn og kontroll med den fylkeskommunale forvaltninga og dei folkevalde organa som fylkestinget har oppretta. Tilsynet og kontrollen skjer i fylkestinget sin stad.

Kommunelova § 77 slår fast:

4. « *Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).*
5. *Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.»*

Kontrollutvalet sine oppgåver er i utgangspunktet gitt i kommunelova § 77, og i forskrift om kontrollutval av 15.06.2004, men fylkestinget kan konkret be utvalet utføre særskilte tilsynsoppgåver på deira vegner. Kontrollutvalet si hovudoppgåve er å føre tilsyn og kontroll med den fylkeskommunale forvaltninga på vegne av fylkestinget og sjå til at fylkeskommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Kontrollutvalet skal i følge kommunelova sørge for mange oppgåver som vi vil komme nærmare inn på seinare.

4. OPPLÆRING OG KURS

Ein opplever at det vert stilt stadig større krav og forventningar til kva kompetanse Kontrollutvalet skal ha, både frå det politiske miljø og innbyggjarane. Regelverk endrar seg, og kontroll og tilsyn er eit komplekst felt som famnar om det meste av kommunal verksemd. Det er naudsynt å legge til rette for opplæring og kursverksemd for alle medlemmar av Kontrollutvalet.

Kunnskap om kva rolle kontrollutvalet har, oppgåver og lovverk er sentralt for å utføre dei lovpålagte oppgåvene utvalet har. Slik opplæring og kursing kan skje lokalt (haust- og vårkonferanse og andre tilbod i regi av Temark) eller gjennom ulike sentrale tilbod. Utvala vert årleg invitert til blant anna landskonferansen for kontrollutval i regi av Norges kommunerevisorforbund (NKRF). Dette er ei viktig samling for å gje kontrollutvalsmedlemmane ny kunnskap, og det er ein arena der kontrollutvalsmedlemmar frå heile landet møtast og drøftar saker og arbeidsmetodar.

I 2018 deltok Per Lykke på NKRF sin kontrollutvalskonferanse.

Per Lykke og Leif Refsdal deltok frå kontrollutvalet på ein felles studietur til Oslo med kontrollutvalet i Porsgrunn kommune. På studieturen besøkte dei blant anna Riksrevisjonen, Kontrollutvalet i Oslo og Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité.

5. SEKRETARIAT

Kontrollutvalet får sekretariatsbistand frå Agder og Telemark kontrollutvalssekretariat IKS (Temark). Telemark fylkeskommune er medeigar i Temark.

Med oppdrag for 34 kommunar i Vest-Agder, Aust-Agder og Telemark er Temark eit av dei største kontrollutvalssekretariata i landet. Sekretariatet har 8 tilsette, fordelt på 4 personar ved hovudkontoret i Bø og 4 personar ved kontoret i Arendal. Faste sekretærer for Kontrollutvalet i fylkeskommunen i 2018 var dagleg leiar Line Bosnes Hegna og Ingebjørg Liland.

Sekretariatet førebur sakene til kontrollutvalet, skriv saksframstillingar, syter for praktisk tilrettelegging og oppfølging av møte, samt følg opp kontrollutvalet sine vedtak.

I det pågåande arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom utval og revisjonsselskap og mellom utval og administrasjon, og utfører oppgåver på vegne av kontrollutvalet.

6. REVISJON

Fylkeskommunen er medeigar i, og har avtale om levering av revisjonstenester med Telemark kommunerevisjon IKS (TKR). Selskapet leverer revisjonstenester til tjue kommunar og ein fylkeskommune.

TKR utfører rekneskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for Telemark fylkeskommune. Avtalen mellom TKR og fylkeskommunen omfattar timar til fordeling på rekneskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. Selskapskontroll er ei teneste som vert kjøpt i tillegg.

Oppdragsrevisor for fylkeskommunen er Birgitte Holmberg og oppdragsansvarleg revisor er Lisbet Fines. Kirsti Torbjørnson er oppdragsansvarleg forvaltningsrevisor.

7. ØKONOMI

For å utøve sin funksjon på ein god måte har kontrollutvalet lagt vekt på å be fylkestinget om økonomiske rammer som gjer det mogleg med den aktiviteten som det vert lagt opp til i møte- og arbeidsplanen. Kontrollutvalet er i tråd med kommunelova pålagt å utarbeide budsjettforslag for kontroll- og tilsynsverksemda i fylkeskommunen.

Rekneskapsstala for den samla kontroll- og tilsynsverksemda i fylkeskommunen kjem fram av kommunen sitt samla årsrekneskap Ansvar: 1003 Kontrollutvalet.

<i>Kontrollutvalget</i>	<i>Regnskap 2018</i>	<i>Budsjett (end) 2018</i>	<i>Regnskap 2017</i>
Utvalget	434 034	636 860	440 032
Revisjon	2 743 404	2 774 000	2 633 200
Sekretariat	498 700	500 000	486 600
Sum utgifter	3 676 138	3 910 860	3 559 832

Kontrollutvalet vil få lagt fram ei eiga sak som går på økonomien knytt til kontroll- og tilsynsverksemda, slik at kontrollutvalet kan halde seg oppdatert på utvalet si økonomiske stilling, i tillegg til kostnadane til sekretariat og revisjon.

8. KONTROLLUTVALETS ARBEID – MØTER OG SAKER

Kontrollutvalget har i 2018 avholdt 8 møter og handsama 38 ordinære saker.

I likskap med andre folkevalde organ er møta i kontrollutvalet som hovudregel opne.

Sakskart, saksdokument og protokollar vert lagt ut på fylkeskommunen og sekretariatet sine heimesider (www.temark.no).

Kontrollutvalet ynskjer å vere synleg og ha god kontakt med leiinga i fylkeskommunen. Fylkesordførar, fylkesrådmannen eller representantar for rådmannen har delteke på fleire av utvalet sine møte, noko kontrollutvalet oppfattar som ein styrke i sitt arbeid.

Ein stor del av kontrollutvalet si saksbehandling omfattar forhold utvalet er pålagt å arbeide med, gjennom krav i kommunelova § 77 og forskrift om kontrollutval. Kva for fokus utvalet vel i dei ulike arbeidsoppgåvene er det i stor grad opp til utvalet å definere sjølv. Kontrollutvalet kan etter oppmoding frå fylkestinget, etter innspel frå innbyggjarar eller på eige initiativ ta opp forhold ved fylkeskommunen si verksemd, som kan knytast til utvalet sitt tilsynsarbeid. Kontrollutvalet er også opptatt av korleis fylkeskommunen følger opp rapportar frå andre tilsyn.

Saker i kontrollutvalget:

- Årsmelding 2017 for kontrollutvalet
- Selskapskontroll VIGO IKS – presisering av vedtak
- Orientering – sak i Kragerø kontrollutval om Kragerø Fjordbåtselskap IKS
- Vurdering av forvaltningsrevisors sjølvstende 2018
- Bestilling/Prosjektplan – Selskapskontroll med forvaltningsrevisjon av Kragerø Fjordbåtselskap IKS
- Årsrekneskapen 2017 - Telemarkskanalen
- Årsrekneskapen 2017 - Telemark fylkeskommune
- Årsrekneskap 2017 - TUF
- Forvaltningsrevisjon – Prosjektplan – anskaffingar i Telemark fylkeskommune
- Forvaltningsrevisjonsrapport : Journalføring og innsyn
- Orientering om status – forvaltningsrevisjon Bypakke Grenland
- Overordna revisjonsstrategi 2018
- Budsjett for kontroll og tilsyn 2019
- Orientering om sammenslåingsprosessen – Vestfold og Telemark fylkeskommunar
- Orientering frå Telemark kommunerevisjon om prosessen om samanslåing med Vestfold kommunerevisjon.
- Rapport om tiltak for god eigarstyring
- Orientering om status – Bypakke Grenland
- Selskapskontrollrapport om Kragerø Fjordbåtselskap IKS
- Orientering om budsjett 2019 – Telemark fylkeskommune
- Status og prosjektplan – Bypakke Grenland
- Møte og arbeidsplan 2019
- Orientering frå revisor (kvart møte)
- Referatsaker og eventuelt (kvart møte)

9. REKNESKAPSREVISJON

Revisjon av årsrekneskapen er ein heilt sentral del av kommunen sin eigenkontroll. Revisor skal gjø tryggleik for at ein kan stole på informasjonen fylkeskommunen gir om økonomien sin. Dette er ei viktig oppgåve. Revisor er ein uavhengig og objektiv tredjeperson som gjennom sine kontrollar kan avdekke og førebygge feil og manglar i den økonomiske rapporteringa. Revisor vil i tillegg rettleie kommunen for å bidra til å førebygge og avdekke feil og underslag.

Kontrollutvalet skal sjå til at fylkeskommunen blir revidert på ein tryggjande måte. Utvalet er difor avhengig av at revisor gir tilstrekkeleg rapportering om revisjonsarbeidet. At kontrollutvalet og revisor har ein god dialog og god forståing av kvar deira oppgåver, er ein viktig føresetnad for å vere trygg på at revisjonsarbeidet blir forsvarleg utført.

Kontrollutvalet registrerar at revisor sitt arbeid med å utføre rekneskapsrevisjon dei siste åra er blitt meir omfattande, spesielt knytt til dei mange attestasjonsoppgåvene som vert utført på vegner av staten og andre offentlege organ. I tillegg til å gje skildringar og uttaler mottek kontrollutvalet jamleg i møte, informasjon om utført rekneskapsrevisjon. Kontrollutvalet har ved fleire høve gitt uttrykk for at det vert gjort mykje godt arbeid innanfor området rekneskapsrevisjon og at dei er nøgde med måten revisjonen løyser oppdraget på.

10. FORVALTNINGSREVISJON

Forvaltningsrevisjon er eit verktøy som kommunestyret og kontrollutvalet skal bruke for å sikre at fylkeskommunen blir driven på ein måte som tar vare på innbyggjarane sine behov og rettar best mogeleg. Forvaltningsrevisjon er ei av de pålagte oppgåvene til kontrollutvalet. Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalet undersøke om fylkeskommunen følgjer regelverk, når fastsette mål, og om ressursane blir forvalta på ein effektiv måte.

Kontrollutvalet har vore delaktig i val av tema og utforming av problemstillingar basert på ei risiko- og vesentlegheitsvurdering, innanfor dei rammene som er gjevne av fylkestinget. Kontrollutvalet er delegert mynde til å bestemme korleis avsette ressursar til forvaltningsrevisjon skal nyttast, og revisjonen har gjennomført forvaltningsrevisjonen i tråd med faglege krav i løpet av valperioden.

Sjølv om det er spesifikke krav til gjennomføring av ein forvaltningsrevisjon, er det viktig at kontrollutvalet involverer seg i val av problemstillingar, avgrensingar og tilnærming. Forvaltningsrevisjon gir kontrollutvalet mogelegheita til å gå i djupna i ulike saksforhold, innan eitkvart verksemdsområde i fylkeskommunen. Forvaltningsrevisjon vil difor kunne ha høg nytteverdi, både i utvalet si kontrollverksemd, og i fylkeskommunen sin internkontroll og forbetningsarbeid.

Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden og seinast innan utgangen av året etter at fylkestinget er konstituert, utarbeide ein plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal vedtakast av fylkestinget sjølv, men fylkestinget kan delegera til kontrollutvalet å gjere endringar i planperioden.

Revisjonen la fram overordna analyse og plan for forvaltningsrevisjon for Telemark fylkeskommune for kontrollutvalet i starten av 2016. Planen for 2016-2019 vart vedteke i sak 16/16 av fylkestinget i 27.04.16.

Kontrollutvalet har handsama eit forvaltningsrevisjonsprosjekt, følgt opp eit og starta opp to prosjekt i 2018:

Journalføring og innsyn

Rapporten tok føre seg følgjande problemstillingar:

- I kva grad sikrar fylkeskommunen at dokument journalførast og handsamast i samsvar med gjeldande krav?
- I kva grad har fylkeskommunen tiltak som sikrar ei lovleg handsaming av krav om innsyn?

Rapporten konkluderte med følgjande tilrådingar at fylkeskommunen bør:

- Oppdatere arkivplanen,
- sette i verk tiltak som sikrar at tilsette får tilstrekkeleg kunnskap om journal- og arkivføring,
- treffe tiltak som sikrar at dokument i større grad blir registrert i saks- og arkivsystemet,
- sikre at det alltid vert gitt opplysningar om at avslag på innsyn kan påklagast, og
- sikre at ingen tilsette bevisst held tilbake dokument frå offentlegheita

Fylkestinget handsama rapporten i møte 24.10.2018, sak 78/18, og fatta følgjande vedtak:

1. Fylkestinget tek rapporten til orientering og ber fylkesrådmannen følgje opp rapportens tilrådingar.
2. Fylkestinget ser svært alvorlig på funn som er gjorde: «at enkelte svargivere opplyser at de avventer eller lar være å registrere dokumenter i P360 for å hindre innsyn»
3. Fylkesrådmannen gjev ei attendemelding til kontrollutvalet om oppfølginga av rapporten i løpet av vinteren 2019.

Bypakke Grenland

Rapporten vart bestilt i møtet 13.11.17, sak 33/17. Dette er eit samarbeid mellom kontrollutvala i Skien, Porsgrunn, Siljan og fylkeskommunen. Rapporten skulle i utgangspunktet vore levert hausten 2018, men blir ikkje ferdig før januar 2019

Bypakke Grenland – Lilleelvkrysset

Rapporten vart bestilt i møtet 13.12.18, sak 34/18. Dette er ein tilleggsrapport til Bypakke Grenland rapporten, som kunn skal sjå på kostnadsoverskridingane i Lilleelvkrysset. Rapporten skal leverast juni 2019.

11. SELSKAPSKONTROLL

Selskapskontroll er ei av de pålagte oppgåvene til kontrollutvalet og er eit viktig virkemiddel for å sikre at selskapa vert underlagt demokratisk styring og kontroll.

Plan for selskapskontroll 2016-2019 vart utarbeida, handsama av kontrollutvalet og lagt fram for endeleg handsama av fylkestinget i sak 57/16 den 7.6.16.

Kontrollutvalet har handsama to selskapskontrollar i 2018.

Tiltak for god eigarstyring

Rapporten tok føre seg følgjande problemstillingar:

- I kva grad har fylkeskommunen praktisert vedtekne hovudprinsipp for eigarskap?
- Har fylkeskommunen samordna sine eigarskapsføringar med andre eigarar?
- I kva grad er lovkrava og retningslinje gjennomført når det gjeld val av styremedlemmer, styresamansetjing og styreevaluering?

Rapporten konkluderte med følgjande tilrådingar at fylkeskommunen bør:

- Vurdere om det er godt nok samsvar mellom ynskt praksis og formuleringar i eigarskapsmeldinga og delegasjonsreglementet
- I større grad handsama eigarsaker i fylkestinget eller fylkesutval, slik det står i retningslinjer i eigarskapsmeldinga og tilrådingar frå KS
- Sikre at habilitetsreglane vert følgde i handsaminga av eigarsaker
- Vurdere om styresamansetjing i Konesjonkraftstyret er føremålstenleg i lys av habilitetsverknadene og årsmøte sin kontrollfunksjon.
- Vurdere å bruke valkomité for kvart selskap, jf. tilrådingane frå KS
- Sjå til at alle selskapa oppdaterer informasjon om styresamansetjinga i offentlege register
- Sjå til at alle selskapa oppdaterer registreringar av styremedlemmer i styrevervregisteret
- Vurdere om det er behov for å klargjere fylkestinget sine forventningar.

Fylkestinget handsama rapporten i møte 05.12.2018, sak 124/18.

Kragerø Fjordbåtselskap IKS

Rapporten tok føre seg følgjande problemstillingar:

- Har Kragerø Fjordbåtselskap IKS tiltak for å etterleve reglane om offentlege anskaffingar?
- Har selskapet følgd anskaffingsreglane ved kjøpet av båten Perlen?
- Har selskapet rutinar for å handtere habilitetsreglane?
- Korleis har eigarane og Kragerø Fjordbåtselskap IKS sørga for gode etiske holdningar og handlingar i selskapet? Herunder:
 - Har eigarane påsytt at Kragerø Fjordbåtselskaps IKS har etiske retningslinjer?
 - Har Kragerø Fjordbåtselskap IKS treffa tiltak for å sikre gode etiske holdningar og handlingar i organisasjonen?
- Har Kragerø Fjordbåtselskap IKS lagt til rette for at tilsette i selskapet kan varsle om kritikkverdige forhold i samsvar med lovkrava?

Rapporten konkluderte med følgjande tilrådingar at fylkeskommunen bør:

- Sørgje for å følgje opp KS sin anbefaling om å påsjå at selskapsstyra utarbeider etiske retningslinjer.
- Sørgje for å følgje opp anbefalingane om å påsjå at selskapa etiske retningslinjer blir jamleg revidert.

Rapporten konkluderte med følgjande tilrådingar at fylkeskommunen bør be selskapet sørgje for å:

- Treffe tiltak for å sikre at reglane om offentlege anskaffingar følgast, f.eks. ved å etablere rutinar og retningslinjer for anskaffingar og kontrollere om gjeldande avtaler er skaffa i samsvar med reglane,
- Setje i verk tiltak for å sikre at habilitetsreglane handterast av styr og administrasjon,
- Følgje opp styrevedtaket om å revidere dei etiske retningslinjene og sikre at dette blir gjort jamleg, og
- Justere prosedyrane for varsling og klage slik at dei er i tråd med krav og anbefalingar som er gitt, og sikrar involvering av dei tilsette.

Fylkestinget handsama rapporten i møte 05.12.2018, sak 125/18.

12. KONKLUSJON OG AVSLUTTANDE KOMMENTARAR

Kontrollutvalet si årsmelding for 2018 vert med dette lagt fram for fylkestinget til orientering. Ved å sjå årsplan og årsmelding for 2018 i samanheng, kan fylkestinget sjå om dei vedtekne oppgåver og målsettingar for kontrollutvalet er eller blir følgt opp.

Skien, 14.3.19

Per Lykke
Leiar

Ingebjørg Liland
Utvalssekretær